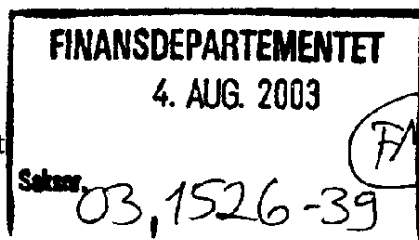

Det Kongelige Finansdepartement
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo, 31. juli 2003

Høring om fastsettelse av høyeste grunnlagsrente i private pensjonskasser og i private kollektive pensjonsordninger i livsforsikringselskaper

Vi viser til Finansdepartementets brev av 15.05.2003. Den Norske Aktuarforening (nedenfor kalt Aktuarforeningen) avgir med dette høringsuttalelse om utkastet til regler for fastsettelse av høyeste grunnlagsrente i private pensjonskasser og i private kollektive pensjonsordninger i livsforsikringselskaper.

Aktuarforeningen er en frittstående, uavhengig profesjonsforening som er åpen for alle som har aktuarutdannelse, og personer med tilsvarende kvalifikasjoner. Foreningens formål er å fremme utøvelsen av aktuarfaget og medlemmenes felles interesser slik dette er nærmere utdypet i formålparagrafen. Ved siste årsskifte hadde foreningen 242 medlemmer. Praktisk talt alle aktuarer som har arbeidet med forsikringsfaglige spørsmål noen år, er medlemmer av foreningen. Aktuarforeningens kommentarer er i størst mulig grad basert på rent faglig grunnlag.

Aktuarforeningen har ingen innvendinger mot forslaget om å sette grunnlagsrenten til maksimalt 3% for all fremtidig opptjening og beholde gjeldende grunnlagsrente for allerede opptjente rettigheter, slik det i denne omgang foreslås for livselskaper.

Aktuarforeningen er videre av den oppfatning at kravene til private pensjonskasser bør være de samme som for livselskaper, dvs. at det heller ikke der kan stilles krav om oppreservering for allerede opptjente rettigheter. En ulik behandling av livselskaper og pensjonskasser ville virke åpenbart konkurransevridende og det kan ikke sees å være reelle grunner til en ulik behandling.

I tillegg til å kommentere det foreliggende forskriftsutkast, blir det nedenfor også gitt kommentarer knyttet til konsekvensene av krav til oppreservering, enten dette gjøres gjeldende kun for pensjonskasser eller på lengre sikt også for pensjonsordninger i livselskaper.

Kredittilsynet antar at pensjonskasser med forholdsvis store premiefond uproblematisk har økonomiske muligheter til å finansiere engangspremien for opptrapping til 3% grunnlagsrente. Det er for så vidt korrekt, men langt fra alle pensjonskasser har store premiefond.

Med forventninger om et svakt langsiktig rentemarked er det begrensede utsikter til over tid å oppnå en avkastning som gir vesentlige renteoverskudd. Det er i en slik situasjon vanskelig å se hvordan opptrapping til 3% grunnlagsrente skal kunne forenes med en forsvarlig gjenoppbygging av bufferkapital i livselskapene, ettersom det etter vanlig forståelse av rettstilstanden

ikke er anledning for livselskaper til å kreve inn premie for dekke oppreservering for allerede opptjente rettigheter. Dette forholdet må understrekes selv om det i denne omgang ikke foreslås krav til oppreservering for livselskapene.

Også i mange pensjonskasser er det et betydelig behov for gjenoppbygging av bufferkapital, på samme måte som i livselskapene. Muligheten for å finansiere oppreserveringen gjennom renteoverskudd er derfor små også i pensjonskassene.. Krav til oppreservering for opptjente rettigheter ville i en slik situasjon kreve betydelige direkte innbetalinger, noe som ville representere en uforholdsmessig belastning for arbeidsgiverne.

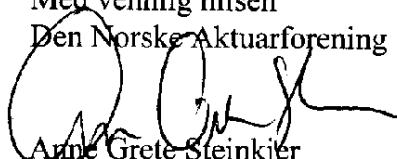
Hvis man - til tross for de mange tungtveiende grunner som taler mot det - likevel innfører krav om oppreservering for allerede opptjente rettigheter, er det vanskelig å se rimeligheten i Kredittilsynets forslag om at overgangen til 3% skal foretas i løpet av bare 4 år. I LOF er det i overgangsreglene gitt en periode på 10 år for finansieringen av opptrapping til lineært nivå. Denne opptrappingen representerer i de fleste tilfeller et vesentlig mindre beløp enn overgangen til 3% grunnlagsrente for ordninger som i dag har 4% grunnlagsrente. En overgangstid på bare 4 år er derfor i denne sammenheng åpenbart urimelig. Vi viser i den sammenheng også til de overgangsregler som ble gitt for kommunale pensjonskasser da disse i sin tid ble underlagt krav om oppreservering til 3% grunnlagsrente. Der var normalregelen en økning i dekningsgrad med 1,5 prosentpoeng pr. år, dog slik at opptrappingen maksimalt kunne strekke seg over 15 år. Med den sistnevnte regel ville overgang fra 4% til 3% grunnlagsrente i de fleste tilfeller gi en opptrappingstid på 12-15 år.

Når Kredittilsynet uttaler at den faktiske kostnadsøkning kan bli vesentlig dempet grunnet øket overskudd er det en sannhet med modifikasjoner. For det første tar det lang tid før gjennomsnittlig grunnlagsrente kommer vesentlig ned. Det vil derfor ta mange år før de økte renteoverskudd blir særlig merkbare. I tillegg kommer det forhold at premiereserven for løpende pensjoner i de fleste ordninger utgjør en betydelig andel, i eldre ordninger ofte 50-60% av den totale reserve. En tilsvarende andel av overskuddet ville dermed gå til pensjonistenes overskuddsfond og ikke bidra til øket overskudd til forsikringstakerne.

Et eventuelt krav til oppreservering for allerede opptjente rettigheter må også sees i sammenheng med andre oppreserveringsbehov. Opptrapping til lineært nivå i LOF-ordninger er en del av dette bildet. I tillegg vil både livselskaper og pensjonskasser trolig ha ikke ubetydelige behov knyttet til oppreservering på grunn av økende uførehypighet og utviklingen i retning av lengre levetid. I sum ville disse forholdene medføre et meget sterkt press mot de ytelsesbaserte ordningene. Det er grunn til å frykte at mange av disse ved så store krav til oppreservering vil gå til opphør eller at ytelsene vil forringes, og at tendensen til overgang til innskuddsbaserte ordninger øker. Det er vanskelig å se at en slik utvikling kan være ønskelig fra et samfunnsmessig synspunkt.

For øvrig bør rentegarantien på premiefond reduseres til 0 (null). Dette ville raskt redusere selskapenes totale renteforpliktelse og være et godt bidrag til å begrense renterisikoen.

Med vennlig hilsen
Den Norske Aktuarforening

Anne Grete Steinkjer
(formann)